

2/266
6805-14294

ADALET ve KALKINMA PARTİSİ T.B.M.M. Grup Başkanlığı
Tarih : 23.05.2008
Sayı : 167

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Denizcilik Müsteşarlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifimiz ilişikte sunulmuştur.

Gereğini arz ederiz. 23.05.2008

M. Doğan
Mehmet Doğan
İstanbul Milletvekili

T.C.M.M. BAŞKANLIĞI	
Yürütülen	Başbakanlık, İçişleri Ulaştırma ve Turizm
Plan ve Bütçe	2.6.2008 F. No: 2/266
İmza	İmza

GENEL GEREKÇE

Ülkemizde halen, 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre kurulmuş Milli Gemi Sicili ve 4490 sayılı Türk Uluslararası Gemi Sicili Kanunu ile kurulmuş Türk Uluslararası Gemi Sicili bulunmaktadır. Milli Gemi Sicilinde 18 Groston üzerindeki ticaret gemileri için tescil zorunluluğu bulunmakla birlikte, Türk Uluslararası Gemi Siciline tescil ihtiyaridir: Özel şahıslara ait gemi, deniz ve iç su araçları ise, her iki sicile de ihtiyari olarak tescil edilebilirler.

Ancak, Türk gemi sicillerinden birine kayıtlı olmayan çok sayıda gemi, deniz ve iç su aracı bulunmaktadır. 2007 sonu itibariyle, bu rakamın 60.000'e yakın olduğu tahmin edilmektedir. Kayıtsız gemi, deniz ve iç su aracı bulunması, bunların teknik yönden denetimi ile asayiş yönünden kontrolünün imkansız hale gelmesi, denizde can, mal ve çevre korunmasına ilişkin mevzuatın uygulanamaması sonucunu doğurmaktadır. Kaydı bulunmayan tüm gemi, deniz ve iç su aracının zorunlu olarak kayıt altına alınması suretiyle, uluslararası standartlarda denetim ve belgelendirme yapılabilmesi, nitelikleri ve maliki bilinmeyen tekne kalmaması, denetimsiz tekneler ile insan kaçakçılığı yapılmasının önlenmesi amaçlanmaktadır.

Denizciliğin ve denize bağlı sektörlerin gelişimi amatör denizciliğin, başka bir deyişle deniz sevgisinin gelişimine bağlıdır. Ülkemizde deniz aracı temininde ve daha sonraki aşamalarda yaşanan güçlükler, kişi başına düşen deniz aracı sayısının düşük kalmasına, amatör denizciliğe olan ilginin azalmasına ve tekne imal sektöründe beklenen gelişmenin gerçekleşmemesine sebep olmaktadır. Hazırlanan Kanun Teklifi ile, özel amaçla kullanılan yat, kotra ve her türlü motorlu teknelerden alınmakta olan motorlu taşıtlar vergisi kaldırılarak, denizciliğe ilgi duyan vatandaşlarımız üzerindeki mali yük hafifletilmektedir. Mali dengeyi bozmamak için de, motorlu taşıt vergisi yerine, "bağlama kütüğüne" kayıtlı olan gemi, deniz ve iç su aracına verilecek ruhsatnameler ile bu taşıtlara yönelik vize işlemleri için harç alınması öngörülmekte ve buna ilişkin düzenlemeler yapılmaktadır.

Türk Uluslararası Gemi Siciline tescilli olanlar ile Milli Gemi Siciline tescili zorunlu olan gemi, deniz ve iç su araçları zaten kayıtlı olduklarından ve tescilli oldukları sicile bağlı olarak farklı mali hükümlere tabi olduklarından, bunlar için bağlama kütüğüne kaydolma ve harç ödeme yükümlülüğü öngörülmemektedir.

Bu Kanun Teklifi ile, tescilli bulunmayan tüm gemi, deniz ve iç su aracının kayıt altına alınması öngörüldüğü gibi, mali külfet başta olmak üzere çeşitli nedenlerle yabancı bayrak çekmiş bulunan özel teknelerin de Türk bayrağına dönmesi amaçlanmaktadır. Bu amacın gerçekleşebilmesi için, dış ticaret mevzuatındaki engellerin kaldırılması ve KDV ile ÖTV dahil ithal işlemlerinde alınan vergi, resim ve harçlardan muaf tutulmak suretiyle ithalin özendirilmesi öngörülmüştür. Bununla birlikte, söz konusu istisna ve muafiyetlerin kötü niyetle ve spekülatif yönde kullanılmaması için, Türk vatandaşlarına ait ve yabancı bayrakta bulunan gemi, deniz ve iç su araçlarının iktisap tarihinin, amaca ve kamu yararına uygun olarak bu Kanunun çerçeve 4 üncü maddesi ile 491 sayılı KHK'ya ilave edilen ek 12 nci maddenin yürürlüğe gireceği tarih itibariyle değil, 01.01.2008 olarak belirlenmesi uygun görülmüştür.

Bu Kanunun Teklifinin 1 inci maddesi ile getirilen bağlama kütüklerini oluşturulması için zamana ihtiyaç olması, kayıt işlemlerinden önce sağlıklı bir envanter çalışmasına gerek bulunması ve tekne sahiplerinin idari ve psikolojik yönden hazır olmalarının sağlanması amacıyla, yürürlük tarihi 01.01.2009 tarihi olarak belirlenmiştir.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Bu madde ile, Denizcilik Müsteşarlığının taşra teşkilatını oluşturan liman başkanlıklarının ve iç sularda da yetkili belediye başkanlıklarının bünyesinde "bağlama kütükleri" oluşturulmakta ve oluşturulacak bağlama kütüklerine kayıt zorunluluğu getirilmektedir. Bağlama kütüklerine kayıt edilen gemi, deniz ve iç su araçlarına bir yıl süreli ruhsatname düzenlenmesi ve her yıl vize edilmesi, ruhsat ve vizesinden harç alınması öngörülmektedir. Ruhsatı alınmamış veya vizesi yaptırılmamış gemi, deniz ve iç su araçlarının zorunlu belgelerinin düzenlenmemesi ve sefere çıkmasına izin verilmemesi gibi yaptırımlar düzenlenmiş ve bağlama kütüklerine kayıt esasları ile harcın ödenmesi usulüne ilişkin hükümler getirilmiştir.

MADDE 2- Madde ile, öncelikle 197 sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi ve 492 Sayılı Harçlar Kanununda değişiklik yapılarak özel amaçlı kullanılan yat, kotra ve her türlü motorlu teknelerden alınan motorlu taşıtlar vergisi, kıyı uzunluğu 8.333 km. olan Ülkemizde, denizler ile iç suların daha iyi kullanımı ve amatör denizciliğin geliştirilmesi amacıyla uygulamadan kaldırılmakta, ancak muhtemel vergi kaybının önlenmesi için bağlama kütüğüne kayıtlı gemi, deniz ve iç su araçlarından ruhsat harcı alınması öngörülmektedir. Harç tutarı, basitleştirilmiş bir usulle kütüğe kayıtlı araçların boyları esas alınarak yıllık vize işlemine bağlanmaktadır.

Yine, aynı maddeyle 3065 Sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu ile 4760 Sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununda değişiklik yapılarak Türk vatandaşlarına ait ve halen yabancı bayraklı deniz taşıtlarının Türk bayrağı çekmesinin özendirilmesi amacıyla, bu taşıtların ithalinde katma değer vergisinin yanı sıra özel tüketim vergisi istisnası getirilmektedir.

GEÇİCİ MADDE 1 – Bu maddeyle 1/1/2008 tarihi itibarıyla bir Türk vatandaşına ait ve bağlama kütüğüne kaydolmak isteyen yabancı bayraklı gemi, deniz ve iç su araçları için 31/12/2009 tarihine kadar müracaatta bulunması şartıyla ithalde vergi ve diğer mali külfetler bakımından istisna ve muafiyetler sağlanarak Türk bayrağına geçişleri kolaylaştırılmaktadır.

MADDE 3 – Yürürlük maddesidir.

MADDE 4 – Yürütme maddesidir.

**DENİZCİLİK MÜSTEŞARLIĞININ KURULUŞ VE GÖREVLERİ HAKKINDA
KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMEDE VE BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK
YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) 10/08/1993 tarihli ve 491 sayılı Denizcilik Müsteşarlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“Bağlama kütüğü

Ek Madde 12- Türk Uluslar arası Gemi Siciline tescilli olanlar ve Milli Gemi Siciline tescili zorunlu olanlar dışındaki ticari veya özel kullanıma tahsisli gemi, deniz ve iç su araçlarının malikleri veya işletenleri, Denizcilik Müsteşarlığınca liman başkanlıkları bünyesinde oluşturulacak bağlama kütüğüne gemi, deniz ve iç su araçlarını kaydettirmek zorundadır. Bağlama kütüğünün tutulmasından limanlarda liman başkanı sorumludur. Herhangi bir liman başkanlığının yetki alanı içinde bulunmayan iç sulardaki iç su araçlarının kayıtları, iç su araçları mevzuatına uygun olarak belediye başkanlıklarınca tutulacak kütüklere yapılır. Belediye başkanlıklarınca tutulacak bağlama kütüğünün tutulmasından belediye başkanı sorumludur. Bu madde kapsamındaki iç sularda hangi belediyenin yetkili olacağı yönetmelikle belirlenir. Buna göre yetkisi belirlenen belediyeler bir ay içinde kütükle ilgili teşkilatını kurar.

Kayıt için başvuru, mevcut gemi, deniz ve iç su aracı için bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay, yeni kayıt altına alınacak veya kayıt değişikliği yapılacak gemi, deniz ve iç su aracı için iktisap tarihinden itibaren bir ay içerisinde malik veya işleteni tarafından yazılı olarak yapılır. Bu sürelerde kayıt başvurusunda bulunulmayan gemi, deniz ve iç su araçları, ilgili liman başkanlığınca; yukarıdaki paragrafta belirtilen iç sularda ise ilgili belediyelerce resen tescil edilir.

Bağlama kütüğüne kayıtlı gemi, deniz ve iç su araçlarının mülkiyetinin devrini amaçlayan sözleşmelerin ilgili liman veya belediye başkanlıkları huzurunda yapılması zorunludur. Aksi takdirde sözleşme, geçersiz olur.

Yabancı uyruklu gerçek kişilere ait ve özel kullanıma tahsisli gemi, deniz ve iç su araçları, talep ve Denizcilik Müsteşarlığınca uygun bulunması halinde bağlama kütüklerine kaydedilebilirler. Bu şekilde kayıtlı gemi, deniz ve iç su araçları, 29/6/1956 tarihli ve 6762 sayılı Türk Ticaret Kanununun 823 üncü maddesi hükümlerine bağlı olmaksızın Türk bayrağı çekerler. Ancak, 19/4/1926 tarihli 815 sayılı Kabotaj Kanunu hükümleri saklıdır.

Bağlama kütüğüne kayıt edilecek her bir gemi, deniz ve iç su aracı için ruhsatname düzenlenir. Ruhsatname, 2/7/1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanununun (8) sayılı tarifesinin XII.-Bağlama kütüğüne kayıt ruhsat harçları bölümünde belirlenen harca tabidir. Ruhsatnameler bağlama kütüğünün tutulduğu liman başkanlığı veya belediye tarafından her yıl vize edilir. Vizenin geçerlik süresi bir yıldır. Süresinde vize edilmeyen ruhsatnameler geçersizdir. Vize işlemleri ruhsatname ile aynı harca tabidir. Vize işlemleri yapılabilmesi için, harcın peşin olarak ödenmesi gerekir. Ruhsatnameyi düzenleyen veya vize işlemlerini yapan kamu görevlileri, harcın ödenmesinden mükellefle birlikte idareselsilen sorumludur.

Ruhsatnamesi olmayan veya zamanında vize işlemi yapılmayan gemi, deniz ve iç su aracının maliki ve işletenine, tescil edilmemesi nedeniyle tahsil edilemeyen ruhsat ve vize harç tutarının iki katı idari para cezası verilir ve bu deniz ve iç su araçlarına, denizcilik mevzuatına göre verilmesi zorunlu belgeleri düzenlenmez, liman veya iç su dahilinde bile olsa sefere çıkmasına izin verilmez.

Bağlama kütüğünün tutulması, liman başkanlıklarının ve belediyelerin yetki ve sorumlulukları, kayıt, terkin, ruhsatname düzenlenmesi, idari para cezası verilmesi ve mali hükümler ile bu maddenin uygulanmasına dair diğer hususlara ilişkin usul ve esaslar, mali konularda Maliye Bakanlığının uygun görüşünü almak kaydıyla Denizcilik Müsteşarlığınca çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.”

MADDE 2-

1) 18/2/1963 tarihli ve 197 sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanununun;

- a) 1 inci maddesinin (c) bendi,
 - b) 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (13) ve (14) numaralı bentleri ile (1) numaralı bendinde yer alan “, deniz, göl ve nehirlerde” ibaresi ve 19 numaralı bendindeki “, belediye veya liman “ ibaresi,
 - c) 3 üncü maddesinde yer alan “, belediye veya liman” ibaresi,
 - d) 6 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan; “, özel amaçla kullanılan yat, kotra ve her türlü motorlu tekneler (III) sayılı tarife” ibaresi ile maddede yer alan (III) sayılı tarife,
 - e) 7 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “, liman veya belediye” ibaresi,
 - f) 8 inci maddesinde yer alan “,liman veya belediye” ibaresi,
 - g) 9 uncu maddesinin beş ve altıncı fıkrasında yer alan “, (III) ibareleri,
 - h) 10 uncu maddesinin son fıkrasında yer alan “, (III) sayılı tarife için ödenecek vergi miktarlarının hesaplanmasında ise 10.000 liranın” ibaresi,
 - i) 11 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “, motor gücü birimi (BG)” ibaresi,
 - j) 13 üncü maddesinin; (a) ve (c) bentlerinde yer alan “, belediye veya liman” ibareleri, (d) bendinin; birinci paragrafında yer alan “, liman ve deniz işletme bölge müdürlükleri, belediyeler veya liman başkanlıkları” ve “, denize veya” ibareleri ile ikinci paragrafında yer alan “denize veya” ibaresi,
 - k) 14 üncü maddesinde yer alan “, (III),” ibaresi,
- Kanun metninden çıkarılmış, 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (19) numaralı bendindeki “trafik” ibaresi “trafik sicili” şeklinde değiştirilmiştir.”

2) 2/7/1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanununa bağlı (8) sayılı tarifeye aşağıdaki bölüm eklenmiştir.

“XII- Bağlama kütüğü ruhsatnamelerinden ve bunların vizelerinden alınacak harçlar:

10/8/1993 tarihli ve 491 sayılı Denizcilik Müsteşarlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine göre oluşturulan bağlama kütüklerine kaydedilen gemi, deniz ve iç su araçlarına verilecek ruhsatnamelerden ve bunların vizelerinden (Gemi, deniz ve iç su aracının boyuna göre):

- 5 metreden 9 metreye kadar gemi, deniz ve iç su araçlarından 200 YTL,
 - 9 metreden 12 metreye kadar gemi, deniz ve iç su araçlarından 400 YTL,
 - 12 metreden 20 metreye kadar gemi, deniz ve iç su araçlarından 800 YTL,
 - 20 metreden 30 metreye kadar gemi, deniz ve iç su araçlarından 1.600 YTL,
 - 30 metreden büyük olan gemi, deniz ve iç su araçlarından 3.200 YTL,
- alınır.

Münhasıran balıkçılık ve şehir içi deniz taşımacılığı faaliyetinde kullanılan gemi, deniz ve iç su araçları için bu tarifiede yazılı harçların yarısı alınır. Aracın boyunun tespitinde bir metreden küçük değerler dikkate alınmaz.”

3) 25/10/1984 tarihli ve 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 26- Türk vatandaşlarına ait yabancı bayraklı gemi, deniz ve iç su araçlarının, 10/8/1993 tarihli ve 491 sayılı Denizcilik Müsteşarlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye Ek 12 nci madde eklenmesine ilişkin Kanunun Geçici 1 inci maddesi kapsamında ithali katma değer vergisinden müstesnadır.”

4) 6/6/2002 tarihli ve 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 5- 10/8/1993 tarihli ve 491 sayılı Denizcilik Müsteşarlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye Ek 12 nci madde eklenmesine ilişkin Kanunun

Geçici 1 inci maddesi kapsamında 8901.10.10.00.11, 8901.10.90.00.11 ve 89.03 G.T.İ.P numaralı malların ithali özel tüketim vergisinden müstesnadır.”

GEÇİCİ MADDE 1- (1) 1/1/2008 tarihinden önce bir Türk vatandaşı tarafından iktisap edilmiş bulunan ve bu Kanunun 4 üncü maddesi kapsamındaki yabancı bayraklı gemi, deniz ve iç su aracı, 31/12/2009 tarihine kadar talepte bulunulması kaydıyla bağlama kütüklerine kaydedilir. Bunların ithal işlemlerinde ithal izni aranmayacağı gibi, bağlama sicili kaydının ibraz edilmesi şartıyla gümrük mevzuatıyla belirlenmiş vergi, resim ve haçları da alınmaz.

MADDE 3- (1) Bu Kanun 1/1/2009 tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4- (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

ASLI GİBİDİR

Dr. İrfan NEZİROĞLU
Kanunlar ve Kararlar Müdürü